

Dzīvei pa pašu apakšu

Vēstule no Vācijas

Reiz es redzēju, ka nebēdnīgu puiku saķertas maijvaboles kārpījās pa kārbīņu un nadzīgi taisījās prom, tikko izkļuva laukā. Tā esot tikuši laukā jūs visi no mūsu kārbas Eiropā — jūs, jaunie amerikāņi, austrālieši, kanadieši un jaunzēlandieši. Un jūs dažreiz gribat dzirdēt arī kādu vārdu par to, kā mums te iet.

Labī. Bet tad norunāsim, ka mūsu vaļsirdību neparalizēs jūsu iespējamā iedomā, it kā šai vēstulei būtu slepens nolūks izprovocēt kādu paciņu. Nekādā gadījumā nē!

Tātad: jums vispirms jāzina, ka īsti lielu latviešu centru Vācijā vairs nav. Kaut kas dzīvīgs vēl notiek Augustdorfā, kur Informācijas nozare gatavo savas brošūras, Eslingenā Andris Bērziņš turpina administrēt savus deblokētos latviešus, Švābu Gmīndē staigā vienīgi vējš, bet Ingolštātē, kur vecos laikos bija dabūjams tik lēts sviests, tagad ļaudis rij Donavas miglu un ārstē bērņus no klepus un katarīem. Bet no visām šīm vietām latvieši pamazām plūst prom un pagaist pasaulē kā smiltis. Visstabilākās ir veco ļaužu mītnes, kam neko ne-

spēj nodarīt ne konsuls, ne komisijas, un aizkustinoša ir tā paļāvība, ar kādu vecās mātes un tēvi saņem savu likteni. Dzīvības dzirksteles sprēgā vairs tikai viņu pašu starpā, pasaulī tās vairs nespēj aizsvilināt, un gads pēc gada viņu vientulība atrod arvien ciešāku saistību ar Dievu, kas maigi pamādams paņem atpakaļ pie sevis citu pēc cita dzīvās Latvijas vēstures pēdējos zinātājus.

Ir radušās arī jaunas latviešu salīņas, un dažas vecās saņēmušas svaigas asinis. Stāsta, ka ar Murnavu saistoties izdevēja Rudzīša pirmās trimdas gaitas, un turpat netālu Grafenašavā pa slīpo nogāzi esot staigājis Jānis Klīdzējs. Ja paliekam pie šīs vietas, tad piebildīsim, ka Austrijas robeža te nav tālu, un ka zinātājs starp Alpu smailēm prot ieraudzīt Cugšpīci. Tās ir labas un tālas perspektīvas ar Garmiš-Partenkirchenas romantisko pieskaņu, un viņu lielā priekšrocība ir kompensēt to nošķirtību un „Dieva pamestā stūŗa” nomāktību, kas gluži bez sāls gausī, bet droši ēd nost jūtīgākās dabas, bet impulsīvākām liek meklēt avīzēs pēdējās iespējas „izrauties no šejie-

nas". Viņu vidū ir tie, kas sestdienu vakaros pārved leģendas no Veilheimas par turienes skaisto kafejnīcu, pirti un kino, un tas skan uz mata tikpat burvīgi, kā citreiz Eslingenā stāsti par Stutgartes operu, kur tralīnājusī pati Zozefīne Bēkere vai Londonas filharmonīķi zibinājuši locīņus.

Tiem, kam nav darba un tik daudz marķu — un tādu ir lielais vairums — atliek glāze alus nometnes kantīnē. Tie katru vakaru ir vieni un tie paši ļaudis, kam dažreiz pievienojas skaists policijas suns — Lapsukodis ar piecu sarkano lapsu dzīvībām uz sirdsapziņas, viens reāns un greizsirdīgs buldogs, un visi tie, kam ievajagās cigarešu vai tāpat skatiena ļaužu pilnā telpā. Mums ir arī sava misse, kas atkušņa dubļos kājas augstu celdama aizbrien līdz savam auto, un savs misters, kas dažreiz atbrauc no Minchenes. Bet tie ir ļaudis no „lielās pasaules”, un kantīnē viņi neienāk. Un kas tad te arī ir ko redzēt? Lete ar savu poļu šefu, gaļas konservu kaudzes un vodka, biljarda galds un spēļu automats, kuņģa skārda futbolists par 10 fenīņiem ķer spožu niķeļa skruti.

Saspēlēsim? Kniks-knaks, klusi noskan zilonkaula biljarda bumbas, viena iekrīt caurumā, otra nogrozās un paliek uz zaļā tūka. Gluži kā dzīvē — kāda roka ar gaļu kūju iebada pa sāniem, tu skrien, kamēr laimē 10 punktus, vai paliec pozīcijā, kur tevi vairs grūti sasniegt. Šī mācība ir krietna, manas dāmas un kungi, viss atkarīgs no leņķa, tikai no leņķa — ir jāprot pareizā leņķī dzīvot un laimēt!

Kad kantīni slēdz, mums vēl negribas iet mājās. Ārpusē vējš rausta vieniģo afitšu, kas šeit redzēta kopš viena mēneša — kāds eludina kožlājamo gumiju, no kuņas varot izpūst balonu. Bet tai nav nekādu sekmju — varbūt tādēļ, ka tā atgādina ziepju burbuli, kas pārplīdams izputinājies dažādu labu iedomu un cerību. Mēs aiz-

taupām sev vēl to brīdi, kad jāatgriežas barakās, kur lietūs ūdens pil no griestiem un vējš staigā pa sienu spraugām; kur Varšavas dēli aiz sienas līdz pusnaktij reibina sevi ar sambas un raspas skaņām no radio varenās rīkles; kur otrā pusē Prāgas doktors līdz rītam sit kartis ar draugiem; kur gaitēņa otrā pusē spiedz viešņas — vācu meitenes, un sienas ir tik plānas, tik plānas...

Mēs lūkojamies lieliskajā ainavā ar saltas mēnesnīcas apspīdētiem Alpiem, kuŗos zilgani margo sniegs. Mēs klausāmies ļoti slaido egļu žūžošanā un skaitām ugunis baraku logos tur lejā, kur saplūst viss nogāžu ūdens, padarīdams celiņus neizbrienamus. Un iedomājamies, ka esam jau Kanadā. Vai tur Lamberbeks Džo pašreiz nenovelk ādu stirnu bukam, gatavodams mums garšīgu cepeti vakariņām? Vai tur neaizrībēja vilciens, kas mūs rīt vedīs uz Montrealu? Un vai tur, aiz kalniem, nav cita dzīve — ar asfaltu, ar ugunīm un ļaudīm, kur beidzot lietī noderētu mūsu tik neizdevīgi jau pusē nodzīvotās dzīves?

Bet mēs jau esam vēl tepat. Bavārijas ziemas nakts debesis nolūkojas lejup ar miljons zvaigžņu vienaldziģo starošanu: dariet kā zināt, dāmas un kungi, mums vienalģa, tikai neizmirstiet pareizo leņķi.

Un nomodā un miegā mēs ceram, ka kāda kūja mūs izsītīs no šīs neizdevīgās pozīcijas. Jo sešos gados pašiem mums nav izdevies tikt laukā no šīm barakām — šīm kārbām, kuŗās ķepurojas vēl tik daudzas maijvaboles.

Severīns Dūms